

„Agykutatóként azt kívánom hazám polgárainak, hogy az agyunkat egyre jobban lefoglaló külső információáradat ellenére képesek legyünk odafigyelni a lélek hangjára, több ezer éves hagyományainkat hordozó belső világunkra. Csak így állíthatjuk alkotóképességünket, vágyainkat, az együttműködő szellem erejét közös felemelkedésünk szolgálatába.”

Idézet Dr. Freund Tamás akadémikus, az első Bolyai-díjas bejegyzéséből a Bolyai Díj Emlékkönyvébe. Budapest, 2000. április 2.

BOLYAI ANYANYELVI CSAPATVERSENY®

BOLYAI FARKAS

2017/18. KÖRZETI FORDULÓ 10. OSZTÁLY

BOLYAI JÁNOS

A rendezvény fővédnökei:

Prof. Dr. FREUND TAMÁS, a Magyar Tudományos Akadémia alelnöke
Dr. AÁRY-TAMÁS LAJOS, az Oktatási Jogok Biztosa

A feladatsorok összeállítói:

MARTON ÁGOTA FLÓRA középiskolai tanár
PAPP ISTVÁN GERGELY középiskolai tanár

A feladatsorok lektorálói:

KEREKES BARNABÁS középiskolai tanár
KAPOSINÉ BODÓ ANNA középiskolai tanár

A honlap és az informatikai háttér működtetője:

TASSY GERGELY középiskolai tanár

A verseny megálmodója:

NAGY-BALÓ ANDRÁS középiskolai tanár

<http://www.bolyaiverseny.hu/magyar912>

Az 1-13. feladatok megoldását a válaszlapon a megfelelő helyre tett X-szel jelöljétek! Előfordulhat, hogy egy feladatban több válasz is helyes.

- Az alábbi kulcsszavak, nevek, kifejezések irodalmunk egyik jeles alkotójára utalnak. Melyik kapcsolatos még az ő életével, életművével?
Nagyvárad; Ferrara; epigrammák; latin nyelv; Vitéz János
(A) Hunyadi Mátyás (B) Júlia-versek (C) püspökség
(D) mandulafa (E) Pécs
- Oidipusz történetében mi volt a szfinx által feltett találós kérdés megfejtése?
(A) gyermek (B) kettő, három, négy (C) élet
(D) ember (E) Oidipusz meg fogja ölni saját apját
- Pótoljátok a hiányzó magánhangzókat az alábbi szólásból! Mi a jelentése?
K_ SZ_L_T V_T, V_H_RT _R_T.
(A) Kis emberekből is lehetnek nagyok.
(B) Hanyag munkának nem lesz gyümölcse.
(C) Szeles ember másokat is gyakran bajba sodor.
(D) A vizályt szító embert e cselekedete bajba sodorhatja.
(E) Ahogyan a munkádat végzed, pont olyan lesz az eredménye is.
- Jelöljétek meg a határozós szóösszetételeket!
(A) napfény (B) ökölvívás (C) kétségbeesett (D) hátúszó (E) hazaadás
- A néhai bárány c. novellából idézünk. Jelöljétek be azokat a szavakat, amelyeknek van pontos jelentésbeli megfelelőjük az idézett részletben!
„Nem volt abban a ládában egy veszett garas sem, hanem benne volt a szép Baló Ágnes kelengyéje: három perkál szoknya, (...) hat olajos kendő, nyakba való kettő, ezüstcsatos mellény, tíz patyolat ingváll s azonfelül a mente, meg egy rámás csizma, újdonaúj, még a patkó se volt ráverve.”
(A) pamutszövet (B) nászajándék (C) kabát
(D) sarkantyús (E) vasalt
- Mely szófajokra van példa az előző feladat novellarészletében?
(A) főnévi igenév (B) határozói igenév (C) névmás
(D) kötőszó (E) névutó
- Hogyan kell helyesen leírni az 'ezeréves évforduló' jelentésű szót?
(A) milenium (B) milennium (C) millenium
(D) milleneum (E) millennium

- Mit csinálnak a görög-római mitológia szerint a Párkák/Moirák?
(A) összehozzák a szerelmeseket (B) döntenek az ember sorsa felől
(C) ítélkeznek az alvilágban (D) az emberi élet fonálát szövögetik
(E) üldözik a bűnösöket
- Egybe vagy külön? Jelöljétek meg a helyesen írt szavakat, szókapcsolatokat!
(A) tanár úr (B) alany eset (C) egyesszám (D) jelenidő (E) biológiaóra
- Mikor ünnepeljük a magyar költészet napját, és minek az emlékére?
(A) ápr. 1. – József Attila születésnapja (B) ápr. 11. – Ady születésnapja
(C) ápr. 11. – József Attila születésnapja (D) jan. 1. – Petőfi születésnapja
(E) jan. 22. – Kölcsey befejezte a Himnuszt
- Olyan szavak meghatározását közöljük, amelyekben **rd** betűkapcsolat van. A megfejtés után olvassátok össze a kezdőbetűket! Mi igaz az így kapott szóra?
1. kisebb darabokra tör 2. sátán 3. a görög drámák egy szerkezeti egysége
(A) névszó (B) névszórág (C) igei személyrag
(D) birtokos személyjel (E) képezhető belőle melléknév
- Jelöljétek be az alábbi idézetre vonatkozó igaz állításokat!
(A) Az idézet az első magyar szövegemlék része.
„Világ világa, (B) A teljes vers műfaja planctus.
virágnak virága, (C) Az idézet megszólítottja Szűz Mária.
keserűen kinzatul, (D) Az első két sor egy-egy figura etymologica.
vos szegekkel veretül!” (E) A 3-4. sor igei szenvedő igealakok.
- Bontsátok szótagokra a VESZEDELEM szót, és rakjatok ki minél több legalább négybetűs szót belőlük, majd jelöljétek be az igaz állításokat!
(A) négy szót biztosan ki lehet rakni (B) van köztük három szótagos is
(C) van köztük azonos alakú szó (D) az egyik szó névmás
(E) van köztük igei személyraggal ellátott szó

A következő feladatot a válaszlapon kijelölt helyén oldjátok meg!

- Dadogó szavak.** Nyolc olyan szó meghatározását, körülírását olvashatjátok, amelyekben az az érdekes, hogy az első 2 vagy 3 betű rögtön megismétlődik. Íme egy példa: *felfedi a bűnt, lebuktat valakit = leleplez*. Fejtsétek meg ezeket a szavakat, és a helyesírára is ügyelve írjátok le őket a válaszlapra!
1. a torkát öblögeti 5. szemölcsszerű kinövés az arcon
2. nevetgél 6. a görög mitológia alvilágának pokla
3. lesifotós 7. hírnök, árverést vezető személy
4. születnél vagy valaminek 8. kitalált szörny a gyerekek riogatására,
létrejöttében sokat segít saját félelmeinket megtestesítő szellem